

Анна Столярова,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації,
Навчально-науковий інститут філології,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
<https://orcid.org/0000-0002-9981-2222>
м. Київ, Україна

Особливості висвітлення екологічної проблематики у грецьких інтернет-ЗМІ (лінгвістичний аспект)

Peculiarities of environmental issues coverage in Greek digital media (linguistic aspect)

Анотація. У статті розглянуто специфіку розкриття проблематики довкілля у грецьких інтернет-ЗМІ, вивчено тематичні та жанрово-стилістичні особливості відповідних публікацій, пояснено встановлені закономірності. Дослідження показало, що екологічна журналістика в Греції перебуває на стадії формування. Більшість публікацій, присвячених глобальним питанням, є передруком закордонних матеріалів, і лише публікації, присвячені місцевим проблемам, є здебільшого автентичними. Водночас відсоток таких автентичних матеріалів є відносно невеликим. Лише незначна частка проаналізованих інтернет-ЗМІ мають окрему рубрику, присвячену проблемам довкілля. Переважна більшість ресурсів спорадично публікує матеріали екологічної тематики в інших рубриках. Це свідчить про те, що редактори не мають змоги регулярно наповнювати таку рубрику відповідними матеріалами через брак фахівців. Про незрілість екологічної журналістики в Греції свідчить і жанрова бідність публікацій. Практично всі матеріали належать до інформаційних жанрів. Це розширені новинні замітки, інформаційні кореспонденції та звіти природоохоронних організацій. Вони не вимагають від журналіста ані глибокого аналізу причинно-наслідкових зв'язків, ані перебування на місці подій. Стильові риси аналізованих публікацій зумовлено їх жанровими особливостями. Основу текстів складає загальноовживана лексика, проте трапляються і загальнозрозумілі наукові терміни. Іншою властивістю є активне використання газетної фразеології. Офіційний тон та відстороненість у подачі інформації досягаються за рахунок активного вживання форм пасивного стану дієслів. Синтаксична будова текстів є характерною для книжно-офіційного стилю: переважають складнопідрядні речення з однорідними членами. Зроблено висновок про те, що домінуючі в грецькій екологічній журналістиці інформаційні жанри не є вдалими вибором для пронагування екологічного руху в Греції. Сухий та відсторонений тон публікацій є недоречним у неспеціалі-

лізованих виданнях, оскільки не сприяє формуванню в читачів інтересу до тематики довкілля.

Ключові слова: екологічна журналістика (екожурналістика), електронні ЗМІ, довкілля, екологічні проблеми, жанри екологічної журналістики, інформаційні жанри, стилістичні особливості.

Summary. *The present article examines the peculiarities of the coverage of environmental issues in Greek electronic media, studies the thematic, genre and stylistic features of the publications in question, as well as explains the established trends. The analysis has shown that environmental journalism in Greece is still at the stage of formation. Most publications devoted to global issues are reprints of foreign materials, and only materials devoted to local problems are authentic. However, the percentage of such authentic publications is relatively low. Only a small proportion of the Internet media have a separate section devoted to environmental problems. The majority of the electronic media sporadically publish materials on environmental topics in other sections. This indicates that the editors are unable to regularly fill such a section with relevant materials due to the lack of specialists. The immaturity of Greek environmental journalism is also evidenced by the genre poverty of the publications. The vast majority of materials belong to informational genres – extended news notes, informational correspondence and reports by environmental organizations. They do not require from a journalist to analyze the described phenomena in depth, nor to be present at the scene of events. The stylistic features of the publications in question stem from their genre features. While the commonly used vocabulary prevails, one can also come across generally understood scientific terms. Another feature of these publications is the active use of newspaper phraseology. The official tone and impersonal presentation of information are achieved through the active use of passive verb forms. The syntactic structure of the analyzed publications is characteristic of the official and publicistic style: it is dominated by subordinate clauses with homogeneous members. Informational genres that dominate in Greek environmental journalism are not a good choice for promoting the environmental movement in Greece. Their dry and detached tone is inappropriate in non-specialized media, as it does not contribute to the promotion of interest in environmental issues.*

Key words: environmental journalism, electronic media, environment, environmental (ecological) problems, genres of environmental journalism, informational genres, stylistic features.

Вступ. У 60-х роках ХХ століття згубний вплив людської діяльності на довкілля внаслідок технічного прогресу і розвитку промисловості сягнув таких масштабів, що не помічати його стало неможливо. Відтоді екологічна проблематика почала стрімко входити у суспільний дискурс, одним з основних виразників якого є ЗМІ. Медіа не лише чуйно реагують на питання, що хвилюють суспільство, а й сприяють формуванню громадської думки, спонукають людей діяти. І саме на останню особливість ЗМІ особливо розраховували ті, хто став порушувати питання захисту довкілля. Так поступово у сучас-

ній журналістиці почав формуватися окремий напрям – екологічна журналістика, метою якої є «послідовне висвітлення екологічних питань глобального та місцевого рівня» [1, с. 150].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Екологічна журналістика як явище почала викликати природний інтерес дослідників різних країн. Перші публікації стали з'являтися на Заході наприкінці ХХ ст. і продовжили виходити на початку ХХІ ст. Серед них можна назвати розвідки А. Хансона [9], М. Ньюзіла [11], Д. Арлт [8]. На зламі тисячоліть проблемою зацікавились і в Україні, про що свідчать праці О. Белякова [1] та Д. Олтаржевського [6]. В останні роки інтерес до довкіллявої проблематики у нас невинно зростає, про що свідчить написання наукових праць та укладання посібників з екологічної журналістики ([3], [2], [4], [7], [5] та ін.). У той же проміжок часу з'являється чимало розвідок з цієї проблеми і в Греції, захищаються бакалаврські та магістерські роботи ([14], [13], [10], [15], [12], [16]). Водночас ми не зустріли мовознавчого осмислення грецькомовних публікацій екологічної тематики ні в грецькій, ні у вітчизняній елліністиці. Заповненню саме цих прогалин і присвячене дане дослідження.

Мета розвідки полягає у детальному дослідженні публікацій екологічної тематики в інтернет-версіях найпопулярніших грецьких газет та електронних ЗМІ, що не мають паперового прототипу; вивченні їх тематичних та жанрово-стилістичних особливостей, поясненні встановлених закономірностей. Об'єктом дослідження є публікації природоохоронної спрямованості у найпопулярніших грецьких інтернет-виданнях. Предметом виступають тематичні особливості та жанрово-стилістична специфіка екологічних публікацій у сучасних грецьких інтернет-ЗМІ. Матеріалом слугували 70 текстів, опублікованих за період з початку лютого до середини березня 2025 р., дібрані з таких восьми онлайн-ресурсів: «Кафімеріні» [17], «Зугла» [18], «Прото Фема» [19], «Та Неа» [20], «Ефнос» [21], «То Віма» [22], «Авгі» [23] та «Іефімеріда» [24].

Методологія та методи дослідження. У статті використано *метод суцільної вибірки* для добору практичного матеріалу; *метод спостереження* – для виявлення в текстах явищ, властивих публікаціям екологічної тематики. *Описовий метод* застосовувався для інвентаризації та систематизації виявлених явищ. *Метод кількісних підрахунків* слугував для встановлення існуючих закономірностей. Для інтерпретації отриманих результатів використано *індуктивний метод*.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цілком природним є те, що першими, хто усвідомив стрімке зростання екологічної

загрози навколишньому середовищу, стали країни з найбільш розвинutoю економікою – США та країни Західної Європи. Саме в них як основних забруднювачах довкілля і почала шлях свого становлення екологічна журналістика. Дослідники в цілому погоджуються, що у формуванні екологічної журналістики можна умовно виділити декілька етапів. Хоча її витoki дагуються ХІХ століттям, коли спостерігаються перші спроби висвітлення проблематики довкілля (напр., праця Г. Д. Таро «Уолден, або Життя в лісі»), вирішальним етапом для нового напрямку у журналістиці стало формування екологічного порядку денного у 1960–1970-х рр. Це був час, що характеризувався зростанням суспільного інтересу до екологічної тематики (зокрема, до індустриального забруднення, наслідків масштабних катастроф), появою екологічних рухів та спеціалізованих друкованих видань. По-справжньому проривною стала праця американки Рейчел Карсон «Безмовна весна» (1962 р.), що спровокувала жваву суспільну дискусію.

У 1980–1990-і роки екологічна журналістика стає професійною та структурованою. Формуються товариства екологічних журналістів, посилюється роль міжнародних організацій, таких як ООН, проводяться глобальні конференції з питань довкілля. У США деякі університети починають пропонувати спеціалізацію в царині екологічної журналістики. У 2000-х роках екологічна журналістика продовжує розвиватися, чому сприяє глобалізація, поява нових технологій (інтернет) та способів поширення інформації (блоги, соціальні мережі, електронні медіа). Відбувається політизація екологічної проблематики: у багатьох країнах з'являються зелені партії, розвивається екоактивізм. ЗМІ активно висвітлюють питання кліматичної зміни, енергетичного переходу та декарбонізації, публікують матеріали про відновлювані джерела енергії, торкаються проблеми екосправедливості. Діяльність екоактивістів впливає на мову екологічного дискурсу: вона стає менш науковою та більш емоційною і експресивною. Таким чином, екологічна журналістика пройшла шлях від окремих публікацій поодиноких авторів до повноцінного різножанрового напрямку в мас-медіа.

Паралельно зі становленням екологічної журналістики як окремого напрямку формувалася і її жанрова система. Рівень розвиненості екологічної журналістики в тій чи іншій країні зумовлює більше чи менше жанрове різноманіття. Як і в інших галузях журналістики, в екожурналістиці можна виділити *інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні* жанри. До перших належать *новинна замітка* (коротка або розширена інформація про нештатні ситуації на промислових підприємствах), *репортаж* (опис подій з місця, де

сталася надзвичайна ситуація) та *інтерв'ю* (бесіда зі спеціалістами в галузі екології або екоактивістами). Якщо замітки та репортажі, присвячені екологічній проблематиці, досить часто трапляються у загальних ЗМІ, то інтерв'ю з фахівцями – переважно у вузькоспеціальних виданнях. Аналітичні жанри включають *кореспонденцію*, що відіграє довідково-просвітницьку роль та часто трапляється у неспеціалізованих ЗМІ. Натомість *статті* екологічної тематики можна зустріти майже виключно у вузькоспеціалізованих виданнях. Третя група жанрів охоплює *нариси*, що вирізняються емоційністю, експресивністю та є частиною виховного процесу. Їх можна зустріти як у спеціалізованих виданнях, так і в регулярних ЗМІ.

Хоча засновниками і піонерами екологічної журналістики були американські та західноєвропейські журналісти, усвідомлення того, що проблеми довкілля не мають кордонів, а також процеси глобалізації сприяють тому, що екожурналістика розвивається в усіх кутках світу, зокрема в Греції. Грецькі медіа останнім часом приділяють пильну увагу екологічним проблемам як глобального, так і місцевого рівня. Щоправда, самі грецькі дослідники визнають, що екологічна журналістика у них на батьківщині все ще перебуває на стадії формування та наразі недостатньо розвинена. Так, більшість публікацій, присвячених глобальним питанням, є передруком матеріалів, взятих з іноземних ресурсів, і лише матеріали, присвячені місцевим проблемам, є здебільшого автентичними. Водночас відсоток таких автентичних публікацій не є високим [15, с. 22]. Проведений нами аналіз дібраних матеріалів свідчить про те, що серед екологічних проблем місцевого рівня найбільше уваги в них приділяється лісовим пожежам, зникненню лісів та втраті біорізноманіття, нестачі води, посухам та спеці, забрудненню моря (у т. ч. пластиком) та повітря, питанням утилізації сміття, негативному впливу туризму на довкілля, а також екоактивізму. Ось лише деякі заголовки:

Το κλιματικό στρες «νεκρώνει» та δέντρα της Ατικής (07.03.2025) [17].

Τα πλαστικά κατακλύζουν τις ελληνικές παραλίες (06.03.2025) [17].

Οικοδομικές εργασίες στο Μαραθωνήσι καταγγέλλουν περιβαλλοντικές οργανώσεις – Σε κίνδυνο οι χελώνες καρέτα-καρέτα (05.03.2025) [19].

Κρούσματα γρίπης των πτηνών στις λίμνες της Ελλάδας – Κίνδυνος να επαναληφθεί η καταστροφή του 2022 (06.03.2025) [20].

Πώς οι έντονες ξηρασίες και βροχοπτώσεις επηρεάζουν τη γεωργία τα τελευταία 30 χρόνια στην Ελλάδα – Η έκθεση της Greenpeace (13.03.25) [19].

Публікації, присвячені глобальним проблемам, здебільшого висвітлюють питання кліматичної зміни (глобального потепління і його наслідків) та енергетичного переходу:

Κοπέρνικος: Σε ιστορικό χαμηλό η επιφάνεια των πάγων σε Арκτική και Ανταρκτική τον Φεβρουάριο (06.03.2025) [17].

Η Ευρώπη επενδύει στην εκπαίδευση και την κατάρτιση για την καινοτομία και την πράσινη μετάβαση (18.02.2025) [17].

Κλιματική κρίση: Σχεδόν 2 εκατοστά πάνω η στάθμη της θάλασσας από το λιώσιμο των πάγων (19.02.2025) [24].

Важливо зазначити, що рівень представленості матеріалів екологічного спрямування в інтернет-виданнях різняться. Лише незначна частка проаналізованих нами ресурсів мають окрему рубрику, присвячену проблемам довкілля. У «Кафімеріні», «Зугла» та «Прото Фема» наявна постійна тематична рубрика *Περιβάλλον* (Довкілля), а «Ієфімеріда» має аналогічну рубрику *Green* (Зелений світ), де регулярно друкуються відповідні матеріали. Решта ж ресурсів публікує матеріали екологічної тематики в інших рубриках. Так, «Та Неа» має розділ *Επιστήμη και τεχνολογία* (Наука і технології), де серед інших матеріалів трапляються і публікації екологічної спрямованості. «Ефнос» та «Авгі» спорадично публікують відповідні матеріали у розділах *Κόσμος* та *Διεθνή* (Міжнародні новини) відповідно, «То Віма» – у розділі *Science* (Наука). Відсутність у значному числі видань окремої рубрики, присвяченої екологічній проблематиці, свідчить, по-перше, про те, що редактори не вважають за потрібне привертати увагу читачів до екологічних питань, а по-друге, про те, що вони не мають змоги регулярно наповнювати подібну рубрику відповідними матеріалами через брак фахівців у галузі екологічної журналістики.

Перегляд згаданих ресурсів за період з початку лютого до середини березня 2025 р. показав, що рекордсменами за числом матеріалів екологічної спрямованості є «Ієфімеріда» та «Кафімеріні», де за вказаний часовий відрізок вийшло 20 та 17 публікацій відповідно. Третє місце посів ресурс «Прото Фема» (11 публікацій). Далі йдуть «Зугла» (6 публікацій), «То Віма» (5 публікацій), «Та Неа» і «Авгі» (по 4 публікації) та «Ефнос» (3 публікації).

Найбільшу частку публікацій про місцеві проблеми, написаних грецькими журналістами, знаходимо у «Прото Фема» – 8 з 11-ти; у газеті Кафімеріні їх 8 з 17-ти, тобто приблизно половина; в «Ієфімеріда» – лише 3 з 20-ти; у «Зугла» і «То Віма» – по одній; у «Та Неа», «Авгі» і «Ефнос» – нуль. Як бачимо, в Греції місцева екологічна журналістика лише починає розвиватися, тому далеко не всі видання можуть собі дозволити спеціалістів у цій галузі.

Про незрілість екологічної журналістики у Греції на сучасному етапі свідчить і відсутність жанрового різноманіття публікацій. Переважна більшість з проаналізованих нами за розглядува-

ний проміжок часу матеріалів належать до інформаційних жанрів. Це *розширені новинні замітки, кореспонденції інформаційної, а не аналітичної спрямованості та звіти природоохоронних організацій*. Натомість репортажі з місця подій майже відсутні, також практично не траплялися нам інтерв'ю. Ось мало не єдиний приклад репортажу з елементами інтерв'ю з нашої вибірки:

Οι «Κόρες της Καλύμνου» που καθαρίζουν τους ελληνικούς βυθούς – Ρεπορτάζ (08.03.2025) [17].

Описані вище жанрові уподобання, на нашу думку, пояснюються двома причинами. По-перше, згадані інформаційні жанри – найменш затратні: вони доволі лаконічні, не потребують від журналіста ані глибокого аналізу причинно-наслідкових зв'язків, ані перебування на місці подій та інтерв'ювання свідків, спеціалістів тощо. За умови обмеженості ресурсів, що виділяються на екологічну журналістику в Греції, це оптимальний варіант для подачі новин екологічного характеру. З таким завданням може впоратися і журналіст загального профілю. Натомість репортаж вимагає набагато більшого занурення журналіста у проблему, творчої наснаги і часу для створення матеріалів. Інтерв'ю, аналітичні кореспонденції та статті також вимагають глибших знань у царині екології, а значить, і відповідної підготовки. Що стосується звітів природоохоронних організацій, котрі доволі часто публікуються в аналізованих нами інтернет-виданнях, то вони укладаються науковцями, журналісти ж просто передрукуюють їх або подають у скороченому, дещо адаптованому вигляді. Проблема цих звітів полягає в тому, що вони написані науковцями сухою і недостатньо доступною для неспеціалістів мовою та переобтяжені безліччю цифр, що не сприяє зацікавленню читачів екологічною проблематикою.

Το 2024 δεν ήταν το πιο ξηρό έτος την τελευταία 30ετία. Το 1992, το 2000 και 2001 ήταν πολύ πιο ξηρά έτη. Από την άλλη, το 2009 και το 2010 σημειώθηκαν πολλές βροχοπτώσεις. Όσον αφορά τις ημέρες χιονοκάλυψης, στη Βόρεια Ελλάδα και στην Πίνδο κυμάνθηκαν κατά 30-35% κάτω από τη μέση τιμή της περιόδου 2005-2023. Πάνω από τη μέση τιμή είχαμε μόνο τα μεγάλα υψόμετρα στα Λευκά Όρη (25.02.25) [17].

Стилістичні особливості грецьких публікацій екологічної тематики зумовлено їх жанровою специфікою. Інформаційні жанри покликані точно передавати найважливішу інформацію про події в різних сферах суспільного життя. Звідси й основні їхні стильові риси – стислість викладу, офіційний тон, відстороненість у подачі інформації, відсутність емоцій. Саме це і спостерігаємо в аналізованих нами публікаціях.

Лексичну основу розглядуваних матеріалів складають *загальноновживані слова*, проте тематика доквілля зумовлює необхідність

вживання і відповідної *термінології*, щоправда здебільшого лише загальнозрозумілої її частини, яка стала основою екологічного дискурсу: *φαινόμενο του θερμοκηπίου, κλιματική αλλαγή, παγκόσμια θέρμανση, υπερθέρμανση του πλανήτη, ενεργειακή μετάβαση, ανακύκλωση, μηδενικά απόβλητα, ανθρακικό αποτύπωμα, απανθρακοποίηση, οικολογική συνείδηση, πράσινο μέλλον* тощо. Іншою властивістю досліджуваних нами публікацій екологічної тематики є активне використання газетної фразеології, тобто *усталених словосполучень*: *θέτω τον θεμέλιο λίθο, μειώνω την εξάρτηση της χώρας από ..., δήλωνω ρητά ότι ..., επιδιώκω το πράσινο μέλλον* та ін. Подекуди трапляються в аналізованих текстах і вже «прописані» в писемних функціональних стилях новогрецької мови елементи кафаребуси: архаїзовані форми пасивного аористу дієслів та книжні дісприкметники:

Αυτά τα πλαστικά ... να περάσουν τα επόμενα δεκάδες χιλιάδες χρόνια διασπώμενα σε δισεκατομμύρια μικροσκοπικά πλαστικά κομμάτια ... (25.02.25) [8].

... ενός μπουκαλιού νερού από τερεφθαλικό πολυαιθυλένιο ή PET, που εισήχθη για πρώτη φορά στην Τουρκία το 1984 (25.02.25) [8].

Офіційний тон та відстороненість у подачі інформації досягається за рахунок широкого вживання форм пасивного стану дієслів та віддієслівних іменників:

To Zero Waste Project κατέληξε να χρησιμοποιηθεί ακόμη και ως μέσο εξωτερικής πολιτικής, που θα υποστηριχθεί από τις διπλωματικές αποστολές της Τουρκίας σε όλο τον κόσμο για να υπογραμμίσει τη δέσμευσή της για την καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης (25.02.25) [8].

Η εκστρατεία ... θα «αποτρέψει την ανεξέλεγκτη σπατάλη» με την αποτελεσματική συλλογή του πλαστικού και την ανακύκλωσή του, με αποτέλεσμα έναν «βιώσιμο κόσμο για τις μελλοντικές γενιές» (25.02.25) [8].

Синтаксична будова аналізованих текстів є характерною для книжно-офіційного стилю. Бажання вмістити якомога більше матеріалу у відносно невеликий обсяг публікації зумовлює переважання довгих складнопідрядних речень з однорідними членами, часто переобтяжених дієслівними формами пасивного стану:

Σε μια περίπτωση, οι δημοσιογράφοι παρατήρησαν πώς μια πλαστική σακούλα που παραδόθηκε σε έναν κάδο ανακύκλωσης έξω από ένα κατάστημα franchise της Tesco, δρομολογήθηκε 80 μίλια από το Λονδίνο στην πόλη-λιμάνι του Χάργουιτς, από εκεί με πλοίο στην Ολλανδία, στη συνέχεια με φορτηγό στην Πολωνία, πριν τελικά σταλεί 2.000 μίλια νότια, στα περίχωρα των Αδάων, όπου βρέθηκε σε μια βιομηχανική αυλή στοιβαγμένη με τόνους άλλων ευρωπαϊκών σκουπιδιών (25.02.25) [8].

Висновки. Проведене дослідження продемонструвало, що екологічна журналістика в Греції перебуває на стадії формування. Наразі

далеко не всі медіа мають рубрику, присвячену тематиці довкілля. Це пояснюється недостатнім рівнем усвідомлення суспільством відповідних проблем та побоюванням редакторів, що такі матеріали не будуть користуватися популярністю в аудиторії. Про недостатню розвиненість екожурналістики в Греції свідчить відносно незначна частка автентичних матеріалів, присвячена місцевим проблемам, і жанрова бідність проаналізованих публікацій. Переважання інформаційних, а не аналітичних жанрів говорить про те, що їх створенням займаються здебільшого журналісти загального профілю, що не мають відповідної підготовки. Крім того, значна частка матеріалів є недостатньо адаптованими до аудиторії неспеціалістів. Їхній сухий і відсторонений тон не сприяє зростанню інтересу в широкій аудиторії до природоохоронної тематики та залученню читачів до вирішення екологічних проблем, від яких потерпає Греція.

Перспективи подальших досліджень. У подальшому видається продуктивним здійснення порівняльних досліджень публікацій екологічної тематики в грецьких, українських та англomовних виданнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беляков О. О. Сучасні проблеми розвитку екологічної журналістики в Україні. *Культура народів Причорномор'я*. № 22, 2011. С. 149–152. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/81093> (дата звернення: 12.03.2025)
2. Дочинець Х. М. Екологічні проблеми в медіапросторі Закарпаття: кваліфікаційна робота магістра: спец. 061 «Журналістика» / наук. керівник Г. І. Гецько. Ужгород: УжНУ, 2019. 109 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/38027> (дата звернення: 12.03.2025)
3. Марушкіна І., Алексеева Є., Залізник Ю., Аметов Ф. Як писати про екологію в нових медіа: посібник. Львів: Варіанти, 2017. 52 с. URL: https://issuu.com/mixaua/docs/posibnyk-eco?utm_medium=referral&utm_source=pryroda.in.ua (дата звернення: 12.03.2025)
4. Мельничук М. С. Тренди екологічної інтернет-журналістики в Україні: кваліфікаційна робота магістра: спец. 061 «Журналістика» / наук. керівник К. Г. Сіриньок-Долгарьова. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 78 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/handle/12345/4309> (дата звернення: 12.03.2025)
5. Мялковська Л. М., Жванія Л. В., Войтенко І. Г. Екологічна культура в сучасних медіа в Україні. *Обрії друкарства*. № 2 (14), 2023. С. 140–153. URL: <https://horizons.vpi.kpi.ua/article/view/295278> (дата звернення: 12.03.2025)
6. Олтаржевський Д. О. Висвітлення екологічної тематики на сторінках сучасної української преси (засади, проблематика, досвід, жанрові форми та мовностилістичні прийоми): дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.01.08 «Журналістика». Київ, 2004. 196 с. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0404U003449> (дата звернення: 12.03.2025)
7. Харченко С. В., Шинкарук В. Д. Екологічна журналістика: міжнародний досвід та українські реалії. *Міжнародний філологічний часопис*. № 13 (1), 2022. С. 77–89. URL: <https://philologicalscience.com.ua/web/uploads/pdf/16106-38183-2-PB%2077-89.pdf> (дата звернення: 12.03.2025)

8. Arlt D., Hoppe I., Wolling J. Climate change and media usage: Effects on problem awareness and behavioural intentions. *The International Communication Gazette*, Vol. 73, No. 1–2, 2011. Pp. 45–63. URL: https://www.researchgate.net/publication/254093261_Climate_change_and_media_usage_Effects_on_problem_awareness_and_behavioural_intentions (дата звернення: 12.03.2025)
9. Hanson A. *The Mass Media and Environmental Issues*. London and New York: Leicester University Press, 1993. 234 p.
10. Kostarella I., Theodosiadou S., Tsantopoulos G. The coverage of environmental issues by the Greek media from the editors' perspective. *Global Virtual Conference*, 2013. P. 399–407. URL: https://www.academia.edu/27702895/The_coverage_of_environmental_issues_by_the_Greek_media_from_the_editors_perspective (дата звернення: 12.03.2025)
11. Neuzil M., Kovarik W. *Mass Media and Environmental Conflict: America's Green Crusades*. Thousand Oaks, London and New Delhi: SAGE Publications, 1996. 243 p.
12. Γιολτζίδου Γ., Γιολτζίδου Φ. Η περιβαλλοντική δημοσιογραφία στην Ελλάδα: κάλυψη, τάσεις και παραλήψεις. *Ετήσιο Ελληνόφωνο Επιστημονικό Συνέδριο Εργαστηρίων Επικοινωνίας*, 1 (1), 2022. Σ. 15–24. URL: <https://eproceedings.erpublishing.ekt.gr/index.php/cclabs/article/view/4935/4899> (дата звернення: 12.03.2025)
13. Κάππας Ξ. Περιβάλλον, ΜΜΕ και ΜΚΟ. *Περιβάλλον και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης*, Αθήνα: Μορφωτικό ίδρυμα της Ενώσεως Συντακτών Ημερήσιων Εφημερίδων Αθηνών, 2009. σ. 19–20.
14. Λυμπεροπούλου Μ. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση: Ο ρόλος των διαφημίσεων (Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία). Ρόδος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 2007. 130 σ. URL: <https://hellanicus.lib.aegean.gr/items/8e46f39f-947f-4f40-a098-62d3c745eac1> (дата звернення: 12.03.2025)
15. Μαρίνη Γ. Περιβαλλοντική Ευαισθητοποίηση και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία). Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2017. 101 σ. URL: <https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/object/1672495/file.pdf> (дата звернення: 12.03.2025)
16. Νίκας Κ. Τα ΜΜΕ και η περιβαλλοντική πληροφόρηση (Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία). Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2023. 128 σ. URL: <https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/81586/26943.pdf?sequence=4> (дата звернення: 12.03.2025)
17. Καθημερινή. URL: www.kathimerini.gr (дата звернення: 15.03.2025)
18. Ζούγκλα. URL: www.zougla.gr (дата звернення: 15.03.2025)
19. Πρώτο Θέμα. URL: www.protothema.gr (дата звернення: 15.03.2025)
20. Τα Νέα. URL: www.tanea.gr (дата звернення: 15.03.2025)
21. Εθνος. URL: www.ethnos.gr (дата звернення: 15.03.2025)
22. Αυγή. URL: www.avgi.gr (дата звернення: 15.03.2025)
23. Το Βήμα. URL: www.tovima.gr (дата звернення: 15.03.2025)
24. Ιεφημερίδα. URL: www.iefimerida.gr (дата звернення: 15.03.2025)